

КІТІТОВ Максим Олександрович
*заступник начальника Київського
інституту Національної гвардії України
з наукової роботи,
кандидат юридичних наук*

ПУГАЧ Анжеліка Володимирівна
*старший науковий співробітник науково-
дослідної лабораторії з питань
підготовки військ
Київського інституту Національної
гвардії України,
кандидат педагогічних наук*

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У ПІДГОТОВЦІ ПЕРСОНАЛУ ДЛЯ ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАНЬ З ПРАВООХОРОННИМИ ФУНКЦІЯМИ: ДОСВІД УКРАЇНИ І ФРАНЦІЇ

В умовах повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну набуває особливої значущості питання підготовки кадрів для сектору безпеки і оборони на нових методологічних засадах. Ідеться про нову модель військової освіти, спрямовану на становлення вмотивованих, високоосвічених військових фахівців шляхом неперервного професійного поступу, здобуття відповідних компетентностей, культивування військового лідерства, креативного мислення, доброчесності. Це має забезпечити багаторівнева система професійної військової освіти з урахуванням методик підготовки, принципів і стандартів НАТО, національних традицій, досвіду ведення бойових дій. У реалізації таких завдань значну увагу приділено міжнародному співробітництву, зокрема співпраці між військовими навчальними закладами України та держав Альянсу й ЄС [1].

Міжнародне співробітництво актуалізовано у Стратегії забезпечення державної безпеки (Указ Президента України від 16 лютого 2022 р. № 56/2022). Воно передбачає співробітництво в безпековій сфері, зокрема щодо боротьби з тероризмом і кіберзлочинністю, нерозповсюдження зброї масового знищення, протидії транснаціональній організованій злочинності, захисту об'єктів критичної інфраструктури, запровадження національної системи стійкості.

До сектору безпеки і оборони належить Національна гвардія України – військове формування з правоохоронними функціями, підпорядковане МВС України і призначене для виконання завдань із захисту громадян, суспільства і держави від протиправних посягань, охорони громадського порядку, забезпечення громадської та державної безпеки, протидії терористичній діяльності, незаконним воєнізованим формуванням, злочинним організаціям тощо (Закон України про Національну гвардію України від 13 березня 2014 р. №

876-VII). Відповідно до згаданого закону, НГУ зобов'язана брати участь у міжнародному співробітництві, міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки на підставі міжнародних договорів, відповідно до законів України.

Поняття міжнародного співробітництва знайшло відображення у законодавчо-нормативних документах. Зокрема, його потрактовано як складник зовнішніх відносин України, що здійснюються в рамках реалізації державної політики для забезпечення національних інтересів у зовнішньополітичній сфері, сфері оборони та війсьній сфері згідно із законодавством України та нормами міжнародного права (Інструкція з організації та здійснення міжнародного співробітництва в системі Міністерства оборони України, Наказ МО України від 23.07.2021 № 218). З'ясувати сутність означеного поняття дає змогу словникова база, згідно з якою дефініція «міжнародний» стосується відносин між народами і країнами, а «співробітництво» – спільна діяльність, спільні дії (СУМ, Академічний тлумачний словник).

Актуалізуємо також наявне визначення міжнародного співробітництва як діяльності спеціальних органів при Головному управлінні НГУ, військовослужбовців НГУ щодо налагодження зв'язків із міжнародними структурами з метою отримання допомоги та запровадження міжнародного військово-правоохоронного потенціалу шляхом організації навчання, реалізації проєктів, програм адаптації, стандартів військової підготовки тощо [2]. Водночас зазначимо важливість узгодження дій, позицій, взаємозацікавленості, дотримання зобов'язань щодо прийнятих рішень для суб'єктів співпраці.

Міжнародне співробітництво – важливий чинник реформування НГУ, що дає змогу узагальнювати кращі міжнародні практики і впроваджувати інновації та досвід, розвивати спроможності. Воно охоплює: 1) участь у підготовці та реалізації проєктів у рамках євроатлантичної інтеграції; 2) миротворчу діяльність; 3) співпрацю і спільні навчання НГУ та аналогічних військових формувань інших держав; 4) візити представників військових правоохоронних структур іноземних держав до НГУ, наради, конференції тощо; 5) міжнародну технічну допомогу; 6) гуманітарну допомогу; 7) реабілітацію й оздоровлення; 8) мовну підготовку; 9) підвищення кваліфікації за кордоном [3].

До прикладу, міжнародне співробітництво Київського інституту Національної гвардії України реалізується у контексті інтеграції вищої освіти України в європейській освітньо-науковий простір. Йдеться про впровадження в освітній процес ефективних практик підготовки у навчальних закладах держав-членів НАТО та ЄІЕР. Це забезпечується, зокрема, шляхом залучення здобувачів і викладачів до навчання за кордоном, участі у спільних наукових дослідженнях. У рамках міжнародної співпраці відбулися робочі зустрічі з: Аташе із питань оборони Посольства Французької Республіки в Україні щодо обміну досвідом та знаннями з питань безпеки, оборони, військової підготовки, підвищення кваліфікації персоналу; Аташе з правоохоронних питань Посольства Французької Республіки – впровадження бойового досвіду в систему підготовки

і на цій основі коригування освітніх програм, обміну досвідом між навчальними закладами Національної жандармерії Французької Республіки та КІ НГУ [4].

Завдяки міжнародним контактам представники НГУ ознайомилися з особливостями підготовки у Школі офіцерів Національної жандармерії Французької Республіки за напрямками: кримінальна поліція, адміністративна поліція, охорона громадського порядку та дорожньо-патрульна поліція, а також пройшли навчання (м. Мелен, Франція) [3]. Школа офіцерів Військової Академії Національної жандармерії Французької Республіки забезпечує підготовку та навчання протягом кар'єри з виконання різноманітних обов'язків командирів оперативних підрозділів і стратегічного рівня. Пропонує ступінь MBA – магістр ділового адміністрування, спеціалізація «управління безпекою» для керівників вищої ланки. Підготовку, що забезпечує 370 викладачів, орієнтовано на саморозвиток і здатність до розуміння особистісного, соціального і професійного середовища; здобуття юридичних, технічних і управлінських знань; розвиток військового лідерства; становлення відповідальних і моральних особистостей. Контингент школи – 350 офіцерів, 1000 слухачів для перепідготовки, 50 офіцерів жандармерії, 100 студентів політехнічних та інженерних факультетів із технічних досліджень зброї. Навчання – від 3 місяців до 2 років залежно від типу набору. Як справжня школа передового досвіду, зокрема з питань етики та професійної поведінки, демонструє високий рівень якості навчання, вимог до навчання і викладання, професіоналізм викладачів [5].

У контексті порушеної проблеми потребують подальшого розвитку напрями міжнародного співробітництва, які ще не здобули належної уваги. Ефективними вважаємо заходи: підвищення кваліфікації (стажування) науково-педагогічних працівників у двосторонньому форматі; вивчення та впровадження досвіду (бойового) в систему підготовки кадрів у ВВНЗ країн-партнерів; науково-дослідницьку діяльність, зокрема участь у міжнародних науково-практичних конференціях і оприлюднення результатів наукових досліджень у наукових виданнях ВВНЗ країн-партнерів; введення посади міжнародного радника на базі ВВНЗ для надання експертної допомоги з упровадження кращих європейських практик в освітній процес та наукову діяльність.

Список використаних джерел:

1. Концепція трансформації системи військової освіти (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 р. № 1490). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1490-2022-%D0%BF#top>
2. Агапова О. Міжнародне співробітництво як чинник вдосконалення діяльності Національної гвардії України. Підприємництво, господарство і право. 2016. №12. С. 131–135. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2016_12_25
3. Міжнародне співробітництво Національної гвардії України. URL: https://nguinunpeaceoperations.tilda.ws/mizhnarodne_spivrobotnytstvo2019

4. Київський інститут Національної гвардії України. URL: <https://kingu.edu.ua/>

5. Académie Militaire de la Gendarmerie Nationale. URL: <https://www.gendarmerie.interieur.gouv.fr/amgn/1-ecole-des-officiers>.